

Trong một lần đến xem dinh của Hoàng Cao Khải vừa xây xong ở Đức Thọ - Hà Tĩnh

Nguyễn Sinh Cung đã làm một bài thơ rất có khẩu khí, để Hoàng Cao Khải phải thốt lên “hỗ phụ sinh hổ tử”. Hãy nói về sự kiện này?

Tuy là từ nơi khác mới đến, Sinh Cung vẫn đi hàng đầu đám trẻ tới dinh quận công họ Hoàng. Từ ngoài hàng cây đầu làng cột vô số ngựa của các quan ở xa về dự lễ khánh thành dinh cụ quận. Những chiếc xe

Một ngày, đám trẻ làng Đông Thái nô nức đến xem dinh thự của Hoàng Cao Khải, phủ chánh đại thần, tước quận công, vừa xây xong. Giữa làng quê rợp bóng tre cao vút lên những tòa nhà to lớn, bốn phía tường cao bao bọc. Qua cổng vào là một dãy tường hoa. Trước sân, một bể cạn lớn, cây si già, hòn non bộ. Ba ông Lã Vọng ngồi thu lu trên các bậc đá.

Các quan khách đang hướng về hòn non bộ. Theo ý muốn của Hoàng Cao Khải, mỗi vị khách tặng cho một bài thơ tứ tuyệt mà hòn non bộ là đề tài.

Trong lúc các quan đang say sưa bình thơ, uống rượu vui vẻ, đám trẻ làng Đông Thái đứng ngoài tường hoa xô nhau nhón nháo ngáp ngó vào sân. Cung vẩy tay về phía sau: “Im nghe bình thơ kìa!”.

Có tiếng đáp lại: “Thơ của các quan nỏ hay, nỏ thích”. Một tên lính hầu rượu nghe giật mình. Các quan đều nghiêm mặt nhìn ra đám trẻ. Một tên lính toan chạy ra đuổi đánh đám trẻ, nhưng quan Hoàng Cao Khải vẻ cao đạo, rộng lượng nói: “Nhất quỷ, nhì ma, thứ ba học trò. Chấp chi câu nói của đức học trò đồng ấu ấy”.

Hoàng Cao Khải chống can đi ra, đám trẻ từ ngoài xa đã ùa chạy. Hoàng Cao Khải dụ bọn trẻ “đưa nào lúc nãy chệ thơ các quan nếu làm được thơ hay ông sẽ thưởng nhiều thứ đẹp lắm”.

Đám trẻ làng Đông Thái vẻ sợ sệt đã lần lần theo Cung, đứng xúm xít trước lối vào sân nhìn Cung, vẻ cầu cứu. Cung nhìn các bạn rồi quay sang nói với Hoàng Cao Khải “Ông ơi, ông phải hứa không đánh cháu nếu thơ cháu không vừa ý của ông”. Hoàng Cao Khải trả lời: Ồ! Đòi nào ông lại nỡ đánh mắng cháu, dù cho cháu có làm điều chi đại tội”.

Cung đọc chậm rãi, mắt đăm chiêu nhìn Hoàng Cao Khải:

Kìa bé ông lão bé con con

Biết có tình gì với nước non

Hoàng Cao Khải gật gật đầu đặc ý. Đám quan khách cũng nhìn cả về phía Cung, lắng nghe, vẻ khâm phục Cung đọc tiếp:

Trương mắt làm chi ngồi mãi đó

Hỏi xem non nước mất hay còn

Hoàng Cao Khải căng tròn cả hai mắt nhìn Cung “Thằng bé ni con ai? Con nhà ai thế?” - Con quan Phó bảng Nguyễn Sinh Sắc bên Nghệ An ạ - một em nhỏ đáp.

Hoàng Cao Khải cầm cái can không vững, đi trở vào, y nói lầm bầm: “Hồ phụ sinh hồ tử...”.

kéo gọng đồng vàng chóc, những chiếc cáng điều, cáng vóc... để san sát trong vườn cây. Trong sân gạch, các quan khách đang ngồi trên những bộ ghế tràng kỷ, ghế bành tượng bằng gụ khảm xà cừ, lót nệm gấm, vóc điều...